

Onderwerp**Realisatieovereenkomst Nieuwe Natuur-project 'Oostvaarderplassegebied'****Kern mededeling:**

Provinciale Staten worden geïnformeerd over het besluit om een realisatieovereenkomst te ondertekenen met Staatsbosbeheer ten behoeve van de realisatie van het project 'Oostvaarderplassegebied'. Het project vormt onderdeel van het programma Nieuwe Natuur.

Mededeling:

De provincie heeft met het programma Nieuwe Natuur (pNN) een maatschappelijke uitvraag georganiseerd waar een ieder voorstellen op kon indienen om Nieuwe Natuur te ontwikkelen. Staatsbosbeheer heeft het voorstel 'Natuur met een plus' ingediend waarin onder meer het project 'Oostvaardersplassegebied' is opgenomen. Met het toewijzingsbesluit voor het programma Nieuwe Natuur hebben Provinciale Staten op 17 december 2014 het project deels gehonoreerd.

Met de realisatie van het project 'Oostvaardersplassegebied' worden de randen van het natuurgebied Oostvaardersplassen verder ontwikkeld en aantrekkelijk gemaakt voor recreanten. Binnen het project wordt 118,5 Nieuwe Natuur gerealiseerd, waaronder 118 ha (optimaal) foerageergebied voor blauwe en bruine kiekendieven. Deze gebieden worden gerealiseerd als gevolg van het in het verleden toestaan van een aantal ruimtelijke ontwikkelingen in de gemeente Almere en als mitigatiemaatregel als gevolg van de verbindingsweg Lelystad Airport en halve aansluiting A6.

De planuitwerking inclusief business case die de basis vormt voor de realisatieovereenkomst is een nadere uitwerking van het oorspronkelijke projectvoorstel en voldoet aan de afspraken in de intentieovereenkomst. De planuitwerking is getoetst aan de criteria van de meetlat, het vigerend beleid en het toekenningsbesluit van Provinciale Staten. De onderdelen uit de business case geven een degelijke onderbouwing van de financiële haalbaarheid van het project inclusief de risico's. De business case toont - op basis van huidige inzichten - aan dat het project financieel uitvoerbaar is en duurzaam in stand kan worden gehouden. De provincie heeft middelen beschikbaar gesteld voor het inzetten van grond, de inrichting en het beheer van het project.

Omdat eerder in de Commissie Duurzaamheid is verzocht om een beschrijving van de risico's per project, worden hieronder de risico's en de manier waarop deze vanuit het programma worden beheerst toegelicht:

Grond: Risico's die kunnen voortkomen uit de verwerving van grond zijn volledig uit te sluiten omdat bijna alle gronden al in bezit zijn van Staatsbosbeheer. Langs de Ibisweg ligt een kavel die nu nog in eigendom is van de provincie. Na ondertekening van de realisatieovereenkomst wordt deze via de notaris overgedragen aan Staatsbosbeheer.

Staatssteun: In de voorbereidingsfase van de Realisatieovereenkomst is een staatssteunanalyse uitgevoerd en is advies uitgebracht. Op basis van dit advies is de initiatiefnemer voor het project als Dienst van Algemeen Economisch Belang (DAEB) aangewezen.

Draagvlak: Met diverse belanghebbenden zoals de KNNV, Vogelwacht, HaJe, Rijkswaterstaat (landschapsplan A6), ILT (Lelystad airport) en gemeente Almere

Registratienummer

2229964

Datum

24 april 2018

Auteur

A.J. van der Schee

Afdeling/Bureau

GE

Openbaarheid

Openbaar

Portefeuillehouder

Appelman, J.N.J.

Ter kennisname aan PS en
burgerleden

Mededeling

Bladnummer

2

Registratienummer

2229964

en gemeente Lelystad is gedurende het ontwerpproces overleg gevoerd over de uit te voeren maatregelen.

Borging natuur: De natuur wordt planologische geborgd. Staatsbosbeheer start een ruimtelijke procedure (omgevingsvergunning en/of bestemmingsplan) bij bevoegd gezag, met het verzoek tot het wijzigen van de bestemming/gebruik van het plangebied naar de bestemming/gebruik 'Natuur'.

Toegankelijkheid: Eén van de uitgangspunten binnen het programma Nieuwe Natuur is dat de nieuwe natuur toegankelijk en beleefbaar moet zijn. Het project sluit hier mooi op aan en zorgt voor aantrekkelijke en beleefbare randen van de Oostvaardersplassen.

Financieel: Initiatiefnemer heeft met de voorliggende planuitwerking inclusief business case in voldoende mate aangetoond dat het project haalbaar en uitvoerbaar is. In de business case gaat Staatsbosbeheer uit van het verkrijgen van cofinanciering van derden waarover zij reeds gesprekken voerden. Afhankelijk van de daadwerkelijke omvang van de te verkrijgen cofinanciering kan het zijn dat niet alle uit het programma Nieuwe Natuur toegewezen middelen ingezet worden voor de realisatie en beheer van de in de huidige planuitwerking opgenomen opgave. Afgesproken is daarom dat in dat geval Staatsbosbeheer, gelet op mogelijke aanbevelingen van de Commissie Van Geel, binnen 5 jaar een beroep kan doen op het resterende budget binnen het maximaal toegewezen bedrag. Het beschikbaar stellen van deze middelen moet passen binnen de spelregels van het programma Nieuwe Natuur, de doelstellingen van het project Oostvaardersplassengebied en eventuele aanbevelingen van de Commissie Van Geel. Voor het beschikbaar stellen van deze middelen is aanvullende besluitvorming van Gedeputeerde Staten nodig.

Bijlagen

Naam bijlage:	eDocs nummer:	Openbaar in de zin van de WOB (ja/nee aangeven)
Planuitwerking 'Oostvaardersplassengebied'	2207240	Ja
Realisatieovereenkomst 'Oostvaardersplassengebied'	2132624	Ja

Ter inzage in de leeskamer

Naam bijlage:	eDocs nummer:	Openbaar in de zin van de WOB (ja/nee aangeven)
Businesscase 'Oostvaardersplassengebied'		Nee

Planuitwerking inrichting Nieuwe Natuur voor de randzone Oostvaardersplassengebied

Aanleiding

De provincie Flevoland heeft in 2013 het Programma Nieuwe Natuur geïnitieerd. Staatsbosbeheer heeft onder de titel 'Nieuwe natuur met een Plus' in 2014 een aantal voorstellen ingediend, waaronder één voor het Oostvaardersplassengebied.

Het voorstel is door de provincie deels gehonoreerd en er is een intentieovereenkomst afgesloten voor de realisatie van nieuwe natuur op drie deellocaties, te weten Ibisweg (noord), Trekweg en Hollandse Hout.

In deze planuitwerking wordt onder andere aangegeven welke inrichting wordt gerealiseerd, hoe de compensatie-opgave voor foerageergebied voor kiekendieven wordt vormgegeven en welk beheer wordt gevoerd.

Voorstel 'Nieuwe Natuur met een plus'

In het voorstel van Staatsbosbeheer voor de realisatie van nieuwe natuur in het Oostvaardersplassengebied (augustus 2014) staan het verhogen van de natuurwaarden en de beleefbaarheid van het gebied centraal. Daarbij wordt ingezet op het versterken van de landschappelijke en ecologische verbindingen tussen de Oostvaardersplassen zelf en de zone tussen het spoor en de A6. Met name het Trekweggebied leent zich uitstekend als 'etalagegebied' door de ligging direct langs de A6 en grenzend aan het open kerngebied van de Oostvaardersplassen. Hier lopen veel verkeersstromen vlak langs de Oostvaardersplassen, die het gebied nu niet kunnen beleven: verkeer op de A6 en de Trekweg, fietsverkeer langs de Lage Vaart en waterrecreatie op de Lage Vaart. In het voorstel voor het Programma Nieuwe Natuur is daarom voor het Trekweggebied een inrichting voorgesteld waarin ook begrazing met grote grazers een rol speelt. Voor de deelgebied Hollandse Hout is in het voorstel een soortgelijke inrichting als voor het Trekweggebied voorgesteld terwijl voor de Ibisweg-Noord vooral de relatie tussen het Oostvaardersplassengebied en het aangrenzende, te ontwikkelen Noorderwold en Oosterwold als leidraad voor de inrichting is aangehouden.

Randvoorwaarden

Uitgangspunten Programma Nieuwe Natuur (invulling binnen Oostvaardersplassengebied):

- Realisatie van nieuwe natuur
- Invulling van bestaande compensatie-opgave voor kiekendiefferageergebied
- Versterking van de recreatieve mogelijkheden

Voorwaarden realisatie kiekendief-compensatie:

- Omvang: 153, 5 ha
- Optimaal kiekendiefferageergebied op basis van de volgende vormen:
 - o variant met strokenteelt van graan, luzerne, andere kruidachtigen en braak met meerjarige ruigten (N12.05 kruiden- en faunarijke akker)
 - o variant met afwisseling van kruidenrijk grasland (N12.02), ruigteveld (N12.06) en pioniersituaties, te realiseren via verschillende beheervormen (waaronder seizoensbegrazing, maaien, terugzetten van de vegetatie-succesie)
- Ook tijdens de inrichting van de deelgebieden moet de 153, 5 ha foerageergebied in het broedseizoen beschikbaar zijn.
- Voldoet aan de eisen die gesteld worden door Airport Lelystad mbt de 6 kilometerzone.

Opgave

De oppervlakte te compenseren kiekendiefferageergebied bedraagt 153 ha. Dit is opgebouwd uit 115 ha uit projecten rond Almere, 35 ha uit overige projecten en 3 ha te mitigeren voor de aanleg van de halve aansluiting A6. Het eerste en laatste onderdeel is opgenomen in de intentieovereenkomst. Verder wordt er 0,5 ha Nieuwe Natuur gerealiseerd.

Daarnaast wordt 15 ha op de kavel Hollandse Hout zuid door gemeente Lelystad zelf in stand gehouden. Dit betekent dat op de gronden waar Staatsbosbeheer verantwoordelijk is voor de inrichting en het beheer, 153 ha kiekendieffoerageergebied gerealiseerd moet worden. Omdat de Lelystadse hectares op perceel Hollandse Hout niet in eigendom zijn van Staatsbosbeheer, worden in het vervolg in de berekeningen en de kaartjes de Lelystadse compensatie-hectares niet meegeteld.

Nadere uitwerking compensatielocaties kiekendieffoerageergebied

In het voorjaar van 2017 heeft Staatsbosbeheer de invulling van de compensatie van foerageergebied voor kiekendief binnen het projectgebied uitgewerkt middels twee expertsessies. Bij deze sessies waren ook vertegenwoordigers van de provincie en Nico Beemster, die al jaren de huidige kiekendieffoerageerlocaties monitort, aanwezig. Hieruit kwam naar voren dat de locatie Hollandse Hout een verminderde geschiktheid heeft als foerageergebied voor kiekendieven vanwege het aangrenzende bos. Hierdoor zou 15-20% van de kavel, in een strook van 50 meter grenzend aan de Lage Vaart niet of nauwelijks functioneren als foerageergebied. Daarnaast ligt de betreffende kavel vrijwel geheel binnen de 6 kilometer zone rond Lelystad Airport. Op basis van de uitgevoerde Vogeleffectenstudie (Altenburg en Wymenga rapport 2417, december 2017) blijkt dat de aanleg van kiekendieffoerageergebied op deze locatie niet tot een verhoogd risico voor aanvaringen met zogenaamde risicosoorten leidt, mits het beheer zo wordt gevoerd dat het terrein onaantrekkelijk blijft voor ganzen. Het valt in de praktijk niet geheel uit te sluiten dat het terrein bij realisering van kiekendieffoerageergebied onder bepaalde omstandigheden wel aantrekkelijk kan worden voor ganzen. Om dit risico helemaal uit te sluiten is ervoor gekozen om de kavel Hollandse Hout in te planten met bos.

Vervolgens is gekeken of een alternatief terrein in dezelfde zone rond het Oostvaardersplassengebied in aanmerking komt om in te richten als kiekendieffoerageergebied. Een dergelijk terrein is aanwezig direct ten noordoosten van het Trekweggebied, tussen de A6 en de Praamweg. Dit terrein, afgebeeld op kaart 1 hieronder, bestaat grotendeels uit een voormalig zanddepot dat na beëindiging van het gebruik als zandopslag spontaan is verruigd en momenteel bestaat uit ruigte en struweel van vlier en wilgen. Daaromheen liggen enkele bosopstanden en twee terreinen met korte vegetaties. Het geheel is vanwege de ligging in een open landschap, grenzend aan het Trekweggebied en het Oostvaardersveld zeer geschikt om, na inrichting, als kiekendieffoerageergebied te functioneren. Als uit de herinrichting van dit terrein een boscompensatie-opgave volgt, kan deze in de kavel Hollandse Hout worden gerealiseerd.

Het voormalig zanddepot maakt onderdeel uit van NNN. In de 'wezenlijke kenmerken en waarden' van NNN is dit gebied onderdeel van de Bufferstrook: *'Deze strook is door het verschil in biotoop niet geschikt als leefgebied voor de aangewezen vogelsoorten van Natura 2000 gebied de Oostvaardersplassen. Wel ligt het gebied op de vliegroute van vogels van de Oostvaardersplassen naar het Middengebied van Flevoland. Het westelijke deel van het gebied (dat is het zanddepot), dient als foerageergebied van Bruine kiekendieven. De verbinding langs de Lepelaartocht onder de A6 door is zodanig ingericht dat uitwisseling mogelijk is van zowel natte als droge soorten. De Bufferstrook heeft potentie om zich te ontwikkelen naar een belangrijke stapsteen van de ecologische Verbindingszones Lage Vaart en Knardijk. Deze ontwikkeling biedt kansen voor insecten, vogels, Ringslang, Bever en Boomarter (Bron: A&W rapport 1358 Wezenlijke kenmerken en waarden EHS Gemeente Lelystad).*

Natura 2000 opgaven, zoals kiekendieven, hebben een hoger belang dan de huidige nationale kenmerken en waarden. Op dit moment is het zanddepot nauwelijks geschikt als foerageergebied van kiekendieven, maar zal na omvorming zeer geschikt zijn. Bij deze omvorming dient rekening gehouden te worden met de gewenste ecologische verbindingfunctie.

Kaart 1: De ligging van locatie Zanddepot, het alternatief voor inrichting van kiekendief foerageergebied

Grondverwerving

Uit de intentieovereenkomst komen voor grondverwerving, de volgende bedragen voort.

Deelgebied	Verwerving (euro)
Ibisweg-noord	3.500.000
Trekweg, reeds ingevuld	0
Trekweg, extra vanwege afslag A6	0
Hollandse Hout	9.087.300
Totaal	12.587.300

Op basis van het PS-besluit 2014 gaat het wat betreft de grond om:

- Trekweg: wordt (om) niet ingebracht in deze planuitwerking.
- Hollandse Hout: wordt ingebracht in deze planuitwerking voor het verwervingsbedrag van € 9.087.300,00. Deze kosten hangen samen met de verwervingskosten van 79,02 ha, zoals door SBB is verkregen uit de grondruiling RVB van juli 2017.
- Ibisweg Noord: wordt ingebracht in deze planuitwerking op basis van de PS-bedragen (totaal € 3.500.00,00. Dit bedrag is gelijk aan de inbrengwaarde van de gronden, als onderdeel van het programmakapitaal.

Hierboven is aangegeven welke gronden worden betrokken binnen het PNN. Alle gronden zijn reeds in bezit van partijen. Tussen partijen vindt wat betreft de grond geen verrekening plaats: SBB ontvangt geen geld voor de grondinbreng en de provincie Flevoland ontvangt geen geld voor de overdracht aan SBB.

Opstallen op het perceel Ibisweg Noord

Bij de aankoop van de gronden en opstallen aan de Ibisweg Noord t.b.v. de realisering van het toenmalige plan Oostvaarderwold is tussen provincie en SBB overeengekomen dat de opstallen worden gesaneerd. Om kapitaalvernietiging te voorkomen, is besloten de schuren niet te slopen. De opstallen zijn inpasbaar in het project. Deze opstallen zullen worden verhuurd en/of worden ingezet voor het beheer, zoals dit gebeurt voor alle opstallen, die SBB in Flevoland beheert. Inkomsten uit de vervreemding of verpachting (erfpacht) van de opstallen aan de Ibisweg Noord alsmede toekomstige windmolens op deze gronden komen ten goede aan SBB en zullen (mede) worden ingezet t.b.v. het kunnen waarborgen van de instandhoudingsplicht van de nieuwe natuur.

Beschikbaarheid gronden

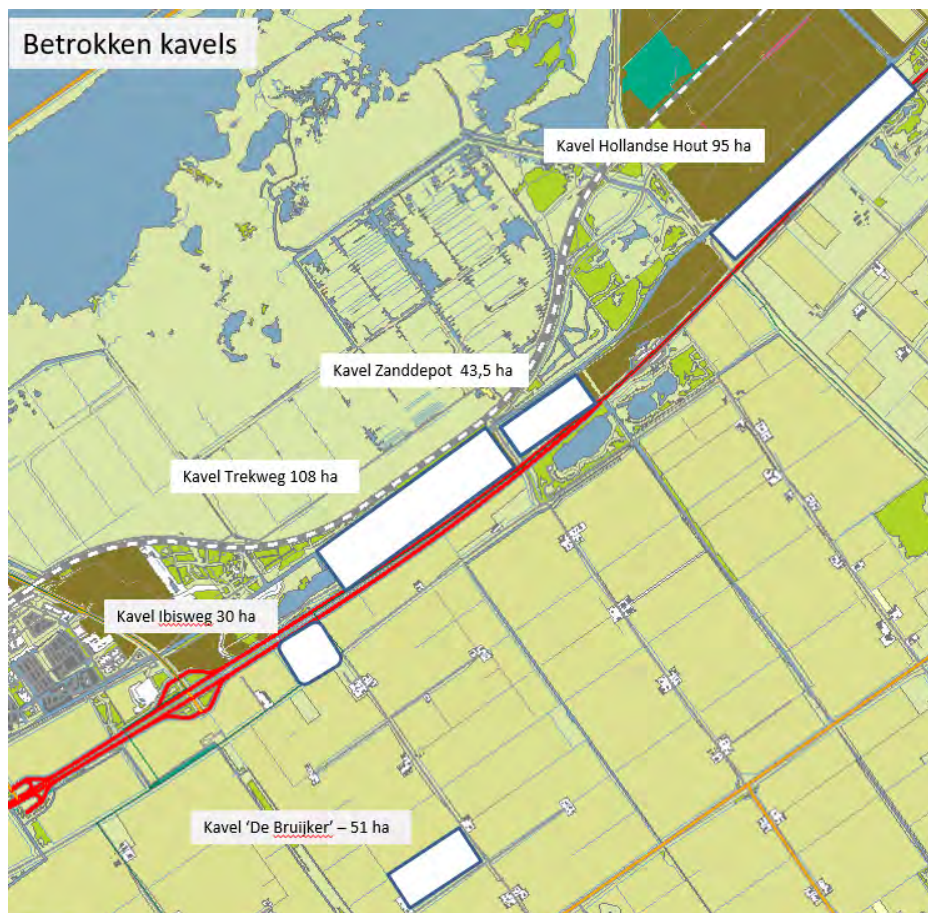
De gronden zijn per 1 november 2017 beschikbaar voor inrichting. In het beheer voor het jaar 2018 worden alle percelen zo beheerd dat ze optimaal zullen bijdragen aan het foerageergebied voor kiekendieven. Daarvoor zijn op de kavel Ibisweg Noord al stroken ingezaaid met gras/witte klaver en zijn er stroken met graan niet geoogst. Dit voorjaar wordt de resterende oppervlakte op deze kavel met graan en luzerneklaver ingezaaid. De kavel kan (wordt) dus niet meer landbouwkundig (worden) gebruikt. In 2018 vindt geen verpachting meer plaats, maar wordt er Kiekendiefbeheer gevoerd. De pachtinkomsten uit 2017, zijn door SBB, conform de afspraken verrekend met de provincie, evenals de kosten van het beheer.

De kavel Hollandse Hout zuid, voor zover eigendom van Staatsbosbeheer, wordt in het voorjaar van 2018 grotendeels ingezaaid met stroken grasklaver, luzerneklaver en zomergraan-bloemenmengsel. In het gebied liggen daarnaast ruigtestroken, al dan niet met stukjes struweel. Deze worden niet ingezaaid met eerder genoemde mengsels, omdat ze zo ook al een bijdrage leveren aan kiekendieffoerageergebied (stapelvoedsel muizen en jonge vogels).

Inrichtingsplan

Uitgangssituatie

In kaart 2 hieronder is een overzicht gegeven van alle locaties die in de huidige en/of toekomstige inrichting een rol spelen.

Kaart 2: Betrokken kavels:

In 2017 zijn de hectares kiekendief foerageergebied gerealiseerd op onderstaande locaties.

Deelgebied	Ingericht in 2017
Trekweg	108 ha
De Bruijker	51 ha
Hoekman (niet afgebeeld op kaart 1)	54 ha
<i>totaal</i>	<i>212 ha</i>

In 2018 is kavel Hoekman niet meer beschikbaar voor kiekendiefcompensatie. Kavel De Bruijker is in 2018 nog wel beschikbaar. Hoe dit na 2018 is, kan nog niet met zekerheid worden gezegd. De intentie is om deze kavel te vervreemden. In de scenario's die hieronder worden uitgewerkt is ervan uitgegaan dat De Bruijker na 2018 niet meer voor kiekendiefcompensatie wordt ingezet.

Voorkeursinrichting

In het voorkeursscenario voor inrichting wordt de kiekendiefcompensatie-opgave gerealiseerd in de kavels Ibisweg, Trekweg en zanddepot. Dit scenario levert een maximale oppervlakte aaneengesloten open foerageergebied met een korte en logische vliegroute voor kiekendieven van en naar de Oostvaardersplassen. In de toch al smalle kavel Hollandse Hout, die daardoor minder geschikt is als kiekendieffoerageergebied, wordt dan bos aangeplant. Dit voorziet in bestaande en mogelijk nieuwe boscompensatie-opgaven. Aanplant van bos levert een type natuur op, waarbij de kans op conflicten met de 6 kilometer-zone rond luchthaven Lelystad nihil is. Dit blijkt uit de door Altenburg & Wymenga uitgevoerde vogeleffectstudie (A&W rapport 2417, december 2017).

In de onderstaande tabel zijn de betrokken hectares weergegeven. De kavel Hollandse Hout is ook benoemd, omdat deze in de fasering nog tijdelijk kan functioneren als kiekendieffoerageergebied.

Deelgebied	Oppervlakte voor herinrichting
Ibisweg	30 ha
Trekweg	108 ha
Zanddepot	15 ha
totaal	153 ha
<i>Hollandse Hout (tijdelijk in aanlegfase)</i>	<i>79 ha</i>

Aangezien de kiekendiefcompensatie opgave 153 ha bedraagt, is er in dit voorkeursscenario een sluitende balans. Daarnaast zijn ook de kavels Hollandse Hout tijdelijk beschikbaar als kiekendieffoerageergebied.

Hieronder wordt per deelgebied aangegeven hoe de inrichtingsstappen eruit zien en wat de voorkeursinrichting is in de eindsituatie. In de tabel in bijlage 2 is aangegeven in welk jaar op welke locaties de kiekendiefcompensatie gerealiseerd is. In de kaarten in bijlage 3 is de inrichting per kavel weergegeven.

Ibisweg

Het perceel is tot het einde van het seizoen 2017 agrarisch gebruikt. Daarna zijn enkele stroken gewas over blijven staan, zodat in combinatie met de inzaai van nieuw gewas een biotoop wordt gecreëerd dat in 2018 al functioneert als kiekendieffoerageergebied. Het beheer van het perceel blijft in de toekomst stroteelt met een afwisseling van graan, luzerne en gras/klaver. De opstallen op dit perceel zijn in eigendom van Staatsbosbeheer, maar worden vervreemd, zodra zich een geschikte koper aandient. Op dit moment worden de schuren en de woning op tijdelijke basis verhuurd. Het perceel is beleefbaar vanaf het fietspad, dat vanaf de fietsbrug over de A6 naar beneden loopt.

Trekweg

De kavel wordt in tweeën gedeeld door een sloot. Het noordelijk deel van de kavel is 52,5 ha, het zuidelijk deel 55,5 ha. Het hele perceel functioneert momenteel als kiekendief foerageergebied middels stroteelt. Op een derde van de kavel (31 hectare in een strook langs de Trekweg) blijft het beheer

middels strokenteelt gevoerd worden. Daarnaast zal op twee derde van de oppervlakte van de kavel (77 hectare) seizoensbegrazing met paarden en/of runderen worden geïntroduceerd, als onderdeel van de 'etalage van Oostvaardersplassen'. Daarvoor worden afrasteringen geplaatst waarmee het te begrazen terrein wordt opgedeeld in 2 of 3 compartimenten. Aan de beide zijden van de kavel worden vangkralen geplaatst. Bij de paragraaf Beheer is beschreven hoe het begrazingsbeheer verder wordt gevoerd. Uit de expertsessies blijkt dat begrazing positief kan zijn voor de muizenstand, mits voldoende variatie tussen pioniervegetatie, kort gras en ruigere begroeiing aanwezig is. Dit is het meest succesvol te bereiken met seizoensbegrazing. In de middensloot komt een dam met een regelbare stuw, zodat buiten de periode van begrazing het waterpeil opgezet kan worden. In de winter en vroege voorjaar zal de plasvorming die hierdoor ontstaat, grote aantallen vogels aantrekken. De vogels en grote grazers zijn beleefbaar vanaf de A6, maar beter nog, vanaf twee vogelobservatiepunten.

Zanddepot

Op een deel van de kavel wordt opgaande begroeiing verwijderd. De oppervlakte en locatie van de feitelijk te rooien beplanting moet nog bepaald worden, op basis van de quickscan van bestaande natuurwaarden. Indicatief is op tekening in bijlage 3 aangegeven welk deel (donkergroen) behouden blijft. Na inrichting wordt op 15,5 hectare gestart met strokenteelt, zoals in de huidige situatie op de kavel Trekweg wordt toegepast. Daarnaast wordt circa 20 hectare ingericht als ruigteveld waarin de successie regelmatig wordt teruggezet. Langs de A6 blijft een deel van de bestaande opgaande begroeiing gehandhaafd. Tevens worden enkele poelen aangelegd in het ruigteveld. In totaal wordt hiermee op het voormalig zanddepot 35,5 hectare ingericht als kiekendieffoerageergebied. Het is de bedoeling dat één of meer poelen zichtbaar zijn vanaf het uitkijkpunt. Op het hoger gelegen uitkijkpunt is een goed overzicht en worden alle typen natuur op het zanddepot beleefbaar gemaakt.

Hollandse Hout

De kavel Hollandse Hout is 95 ha groot. Hiervan is 79 ha in eigendom gekomen van Staatsbosbeheer. Buiten dit gebied, aan de zuidzijde van de kavel is 15 ha door het RVB gereserveerd voor de gemeente Lelystad als kiekendieffoerageergebied. In het uiterste noorden van de kavel ligt een reservering voor de realisatie van de halve aansluiting op de A6.

De 79 hectare in de kavel Hollandse Hout, die in eigendom is gekomen van Staatsbosbeheer, wordt bij de inrichting betrokken en ingeplant met bos. Indien er uit de inrichting van de locatie zanddepot een boscompensatie opgave voortkomt, wordt deze hier ingevuld. De inplant van het bos op kavel Hollandse Hout zal gefaseerd plaatsvinden, rekening houdend met geldende termijnen voor compensatie. De strook onder de hoogspanningskabels kan wordt ingezaaid met een korte vegetatie.

In het teeltseizoen van 2017 was de kavel nog agrarisch gebruikt. Ze is na beëindiging van het teeltseizoen in november 2017 door geleverd aan Staatsbosbeheer. In eerste instantie wordt na overdracht een gewasmengsel gezaaid om de bodem bedekt te houden. Dit zal een mengsel zijn dat aantrekkelijk is als jachtterrein voor kiekendieven. In het najaar van 2018 kan worden gestart met aanplant van bos. Er kan geplant worden in de bestaande ruige vegetatie, waardoor ook een jonge aanplant nog twee tot drie jaar aantrekkelijk is voor kiekendieven.

Op twee plaatsen langs de Lage Vaart, waar aan de overzijde beverburchten voorkomen, zijn observatiepunten gepland. Het aan te leggen wandelpad vanaf de Lage Knarsluis, geeft hier aansluiting op. Dit wandelpad geeft aansluiting op de Poseidonweg op het bedrijventerrein Flevopoort, tussen de Lage Vaart en de A6.

Beheer

Na realisatie van de inrichting wordt het beheer op hoofdlijnen als volgt uitgevoerd.

Op de locaties met het beheertype Kruiden- en faunarijke akker (30 hectare Ibisweg, 31 hectare Trekweg, 15,5 hectare Zanddepot) wordt zogenaamde strokenteelt toegepast. De gewassamenstelling en het beheer zijn vergelijkbaar met de toepassing zoals die in de afgelopen jaren is gehanteerd op de kavel Trekweg, Hoekman en De Bruijker. Daarbij worden stroken ingezaaid met graan, luzerne en gras/klaver mengsel. Vervolgens wordt gedifferentieerd gemaaid, zodat een afwisseling van stroken met korte en hoge vegetatie ontstaat die een aantrekkelijk leefmilieu voor muizen vormt. Afhankelijk van de ontwikkeling wordt na twee tot drie seizoenen delen van de oppervlakte doorgezaaid met graan en luzerne. Bij de planning van het werk wordt aandacht besteed aan optimalisatie van de maaimomenten, zodat de perioden waarin pas gemaaide terreindelen aanwezig zijn die minder geschikt zijn, in het broedseizoen worden geminimaliseerd.

Het kruiden- en faunarijke grasland (77 hectare) op de locatie Trekweg wordt vanuit de huidige situatie ontwikkeld door aanpassing van het beheer. Momenteel wordt deze oppervlakte beheerd met strokenteelt. Door de introductie van seizoensbegrazing met paarden (en eventueel runderen) ontstaan meer grazige terreindelen, doordat de al aanwezige grassen door begrazing bevoordeeld worden. Door de intensiteit van de begrazing te beperken of juist te vergroten (in aantallen dieren en periode van begrazing) ontstaan kortgrazige delen en blijven ook delen nauwelijks begraasd. Op deze laatste locaties ontwikkelt zich vanuit de huidige strokenteelt een ruigtevegetatie. Aanvullend kan er na verloop van tijd voor worden gekozen om ruigte kort te maaien of terreindelen door oppervlakkige bodemverwerking weer open te maken, zodat opnieuw ruigte-ontwikkeling begint.

Het ruigteveld (20 hectare) op de locatie Zanddepot komt in eerste instantie spontaan tot ontwikkeling nadat de bestaande begroeiing is verwijderd. Na een aantal jaren zal het nodig zijn om de successie terug te zetten. Daarbij wordt opslag van houtigen verwijderd en op delen de (veelal zandige) bodem open gewerkt, zodat nieuwe ruigtevorming kan optreden.

Het struweel en de wilgenbegroeiing op de locatie Zanddepot blijft in principe zonder ingrepen in stand. Indien door beschaduwing door boomvormers het struweel in het gedrang komt, wordt een deel van de boomvormers verwijderd.

Op de locatie Hollandse Hout wordt in jonge aanplant verzorging gepleegd, waarbij bij het optreden van sterke onkruiddruk, geklepeld wordt tussen de aanplant en waar nodig de aanplant wordt ingeboet. Zolang (on)kruiden onder de aanplant wel optreden maar geen directe bedreiging voor de groei van de jonge bomen vormen, wordt er niet ingegrepen, omdat jonge aanplant met een ondergroei van kruiden tot enkele jaren na aanplant een aantrekkelijk jachtgebied voor kiekendieven vormt. Afhankelijk van de groeisnelheid en toegepaste mengingen kan na 15 tot 30 jaar een eerste dunning worden uitgevoerd.

Om te beoordelen of het beheer een duurzaam 'verdienmodel' heeft, wordt aangesloten bij de SNL systematiek. In deze planuitwerking wordt voor de percelen buiten NNN, uitgegaan van een afkoopsom voor het beheer van de eerste 10 jaar na aanleg. Voor de periode daarna zijn verschillende financieringsmogelijkheden mogelijk. Voor de te realiseren bosoppervlakte in de Hollandse Hout zuid, buiten NNN, is een gedeeltelijke oplossing, dat het beheer voor jaar 10 t/m 30 afgekocht wordt bij de medefinanciers van de aanplant. Na jaar 30 begint het bos houtopbrengsten te genereren, waarbij dit type natuur bijna kostendekkend kan zijn.

Voor het bepalen van de kosten die gemoeid zijn met het beheer, sluiten we aan bij de SNL typering. Vanwege SNL zijn de beheerkosten genormeerd. In onderstaande tabel wordt hiervan gebruik gemaakt. Hierbij wordt er van uitgegaan dat de kavels buiten NNN als "opengesteld" kunnen worden beschouwd en in aanmerking komen voor een recreatie vergoeding (Hollandse Hout zuid i.v.m. beheerweg, wandelpaden en Ibisweg Noord, i.v.m. fietspad).

				Binnen NNN	Buiten NNN	
	Opp (ha)	SNL Doeltype	Vergoeding/jr	Reguliere SNL	SNL afkoop	Afkoop 10jr
Trekweg	77	N12.02	230,77	16.153,90		
	31	N12.05	935,72	35.557,36		
openstelling recreatie	108	recreatie	33,34	36.000,72		
Ibisweg Noord	30	N12.05	935,72		28.071,60	280.716,00
openstelling recreatie	30	recreatie	33,34		1.000,20	10.002,00
Hollandse Hout Zuid	59	N16.02	126,61		7.469,99	74.699,90
	15	N12.02	230,77		3.461,55	34.615,50
	5	N12.06	109,98		549,90	5.499,00
Openstelling recreatie	79	recreatie	33,34		2.633,86	26.338,60
Zanddepot	15,5	N12.05	935,72	14.503,66		
	12	N12.06	109,98	1.319,76		
	8	N12.06	109,98	879,84		
openstelling recreatie	35,5	recreatie	33,34	11.835,70		
TOTAAL	252,5					431.871,00

Tabel: beheerkosten in de komende 10 jaar

De conclusie uit deze kostenberekening is, dat voor het reguliere SNL-beheer in de eerste 10 jaar de berekende beheerkosten 431.871 euro zijn. In de businesscase zijn daarnaast een aantal maatregelen opgenomen, die voor een duurzaam beheer van belang zijn. Hiervan zijn de kosten in de eerste 10 jaar 791.062 euro. Het totaalbedrag hiervan is 1.222.933 euro.

Kwaliteit van de te ontwikkelen natuur (beheertypen en natuurindicatoren)

De natuur op de in te richten kavels wordt ontwikkeld in aansluiting op de onderstaande beheertypen volgens de Index van het Subsidiestelsel Natuur en Landschap. Daarbij geldt op de kavels Ibisweg, Trekweg en Zanddepot dat de functionaliteit voor kiekendieven prioriteit heeft boven het behalen van de kwaliteitsindicatoren die voor het betreffende beheertype gelden. Dit betekent onder andere voor het geval van beheertype N12.05 Kruiden- en faunarijke akker dat de gewaskeuze en het beheer zijn afgestemd op de functie kiekendieffoerageergebied en niet op het optimaliseren van het terrein voor de SNL-doelsoorten akkerplanten en akkervogels. Uiteraard wordt wel in het beheer rekening gehouden met eventueel aanwezige akkervogels in hun broedtijd.

- Ibisweg: beheertype N12.05 – Kruiden- en faunarijke akker met kiekendieffunctie
- Trekweg: ongeveer 35% van de oppervlakte bestaat uit beheertype N12.05 – Kruiden- en faunarijke akker. De overige 65% bestaat uit kruiden- en faunarijke grasland (N12.02). Daarbij wordt ten behoeve van de kiekendief foerageerfunctie het beheer zo gevoerd dat op delen van deze oppervlakte tijdelijk ruigte tot ontwikkeling kan komen.
- Zanddepot: 15,5 hectare beheertype N12.05 – Kruiden- en faunarijke akker, 20 hectare beheertype N12.06 – Ruigteveld. Daarvan bestaat langs de A6 8 hectare uit struweel met boomvormers (geen bijbehorend beheertype). In het gedeelte met ruigteveld worden, ter vergroting van de biodiversiteit, twee poelen (N04.02 Zoete plas) aangelegd.
- Hollandse Hout: Hier wordt bos ingeplant (voornamelijk duurzaam loofhout). Het bos zal het beheertype N16.02 - Vochtig bos met productie krijgen.

Monitoring

Voor de monitoring van natuurwaarden, worden als basis de monitoringsonderdelen aangehouden die omschreven zijn voor de beheertypen zoals aangegeven in de vorige paragraaf 'Kwaliteit van de te ontwikkelen natuur'. Zoals in die paragraaf is aangegeven, heeft de functionaliteit voor kiekendief prioriteit boven het behalen van de kwaliteitsindicatoren van de beheertypen Kruiden- en faunarijke akker, kruiden- en faunarijke grasland en ruigteveld. Op de kavel Trekweg en de kavel De Bruijker is het

beheertype Kruiden- en faunarijke akker al enige jaren aanwezig. In 2017 is in het kader van kwaliteitsdoelen en monitoring tussen Staatsbosbeheer (in de persoon van coördinator monitoring Jaap Rouwenhorst) en de provincie Flevoland (in de persoon van coördinator monitoring Age Hellingwerf) de afspraak gemaakt dat, aangezien op deze percelen in het beheer wordt gestuurd op de functionaliteit voor kiekendief en niet op de kwaliteitsindicatoren van het beheertype, de voor het beheertype standaard voorgeschreven monitoring niet wordt uitgevoerd, omdat dit niet zinvol is en juist tot verstoring kan leiden die negatief uitpakt voor de functie van het terrein voor kiekendieven (mail 3 januari 2017). Het is wenselijk om deze afspraak te continueren voor de als kiekendief compensatiegebied in te richten terreinen binnen deze planuitwerking.

De functionaliteit van de kavels Ibisweg, Trekweg en Zanddepot als kiekendieffoerageergebied kan worden gemonitord door de waarnemingsmethode die in de afgelopen jaren is toegepast op de kavels Trekweg, Hoekman en De Bruijker voort te zetten op de nieuwe foerageerlocaties.

Daarnaast is het wenselijk om enkele seizoenen extra monitoring uit te voeren voor informatie over het functioneren van het begrazingssysteem op de Trekweg en de ruigte op het zanddepot. Afhankelijk van de resultaten hiervan kan dan worden bepaald of aanvullend beheer wenselijk is (bijvoorbeeld door delen binnen het begrazingsgebied periodiek in successie terug te zetten) en welke begrazingsintensiteit goede resultaten geeft (ieder jaar seizoensbegrazing of een seizoen verruiging laten optreden, enzovoorts). Desnoods kan gebruik gemaakt worden van een oppervlaktevergroting, via de flexibel in te zetten oppervlakte van 20 ha (zie bijlage 2).

Aangezien de gebieden langs de Trekweg en op het zanddepot binnen het NNN liggen, is het van belang hernieuwde afspraken vast te leggen over de wijze van monitoring. Staatsbosbeheer zal hiervoor contact zoeken met mevrouw N. Stegenga.

Toegankelijkheid en beleefbaarheid van de Nieuwe Natuur

Op de betrokken kavels worden de onderstaande recreatieve voorzieningen uitgewerkt. Met de aanleg van deze voorzieningen worden de belevingsmogelijkheden in de buitenste schil van het Oostvaardersplassengebied versterkt.

Ibisweg

In verband met de functionaliteit van deze kavel voor kiekendieven is het gebied alleen vanaf de randen te bekijken. Het al gerealiseerde fietspad dat over de A6 loopt, ligt ter hoogte van de kavel verhoogd in het landschap en biedt een prachtig uitzicht. Ook vanaf de Ibisweg zijn foeragerende kiekendieven goed waar te nemen.

Trekweg

In verband met de functionaliteit van de kavel voor kiekendieven en andere vogels, zoals de grote zilverreiger, worden geen routes aangelegd die door de kavel lopen. In plaats daarvan worden verschillende mogelijkheden geboden om het terrein vanaf de randen te observeren. Met dit doel worden op de twee ooit als boerderijkavel beoogde locaties, aan de bosrijke zuidwestelijke en noordoostelijke randen van het perceel, observatielocaties gerealiseerd, die uitzicht bieden op de nieuwe natuur.

Daarnaast wordt voor vogelaars meer parkeergelegenheid aangelegd langs de Trekweg. De ervaringen met het in 2014 heringerichte Oostvaardersveld laten zien dat er veel belangstelling is onder vogelaars voor dit type voorziening.

Vanaf de A6 wordt het beeld van de 'Nieuwe Wildernis' versterkt door de aanwezigheid van grote grazers, bij voorkeur Konikpaarden, en de aanwezigheid van opvallende vogels, zoals de grote zilverreiger. De waar te nemen vogelrijkdom wordt versterkt door in de winter het waterpeil in het graasgebied tot boven maaiveld te brengen.

Zanddepot

Ook voor deze locatie geldt dat er observatiemogelijkheden vanaf de randen worden voorzien. Hiervoor wordt de al bestaande infrastructuur (de aansluiting Trekweg/Praamweg en het fietspad langs de Lage Vaart) benut. Hier worden tevens extra mogelijkheden gerealiseerd om te stoppen/parkeren en het gebied te overzien.

Hollandse Hout

In de kavel Hollandse hout wordt een semi-verhard pad door het bos en langs de Lage Vaart aangelegd in combinatie met kijklocaties, op plekken waar een beverburcht aan de overkant van de Lage Vaart ligt. De kijklocaties lenen zich voor Beversafari's, maar kunnen ook zelfstandig door recreanten worden bezocht.

Relatie met andere ontwikkelingen in het gebied

In het Oostvaardersplassengebied wordt gewerkt aan twee grote processen: versterking van de relaties tussen het kerngebied van de Oostvaardersplassen en de omliggende terreinen en de ontwikkeling van het Nationaal Park Nieuw Land.

In het kader van het eerste proces worden de landschappelijke en ecologische relaties tussen de Oostvaardersplassen en de omgeving en de belevingswaarde versterkt. Er is een landschapsvisie opgesteld waarin deze zaken zijn uitgewerkt. De in het kader van het Programma Nieuwe Natuur voorgestelde inrichting past geheel binnen deze uitwerking: door de inrichting worden de betreffende gebieden landschappelijk en qua ecologisch functioneren betrokken bij de Oostvaardersplassen. Bovendien nemen de belevingsmogelijkheden van het Oostvaardersplassengebied toe zonder dat de recreatieve druk op de kern van het gebied toeneemt. In de betrokken terreinen binnen het Programma Nieuwe Natuur maken bezoekers straks kans om typische soorten als bever, grote zilverreiger en kiekendief waar te nemen.

In het kader van de ontwikkeling van het Nationaal Park wordt onder andere gewerkt aan de ontwikkeling van een aantal poortgebieden. Naast de specifieke poortlocaties is het concept van de 'uitnodigende schil' van wezenlijk belang. In deze schil kunnen bezoekers het gebied op allerlei manieren beleven: fietsend, wandelend, per auto of bij een safari, worden ze ondergedompeld in de variatie aan landschappen die horen bij het Nationaal Park. De inrichting van de gebieden binnen het Nieuwe Natuurproject resulteert in een aaneengesloten natuurgebied met een breed palet aan belevingsmogelijkheden in de zone tussen de A6 en het spoor.

In het zuidwesten van de kavel Hollandse Hout is 15 ha voor de gemeente Lelystad gereserveerd, vanwege de opgave die de gemeente heeft voor kiekendieffoeragegebied. Mocht blijken dat door bosaanplant deze locatie minder geschikt wordt voor kiekendieven, of de gemeente Lelystad elders een structurele oplossing zoekt, dan is SBB bereid op een andere geschikte locatie (tegen een passende vergoeding) grond beschikbaar te stellen.

Andere natuurcompensatiemogelijkheden

In het kader van het initiatief Windpark Zeewolde worden windmolens gepland op enkele locaties binnen het Nieuwe Natuurproject Kop van het Horsterwold. Hierdoor gaat 1,2 hectare natuur, voornamelijk bos, verloren, die elders gecompenseerd moet worden. Staatsbosbeheer heeft met de initiatiefnemer afspraken gemaakt over compensatie. Deze lijkt het meest haalbaar, aansluitend op de kavel Hollandse Hout, waarbij de initiatiefnemer financiert en Staatsbosbeheer de realisatie verzorgt. Verder is er in de kavel Hollandse Hout de mogelijkheid om bos te planten in het kader van andere NNN of boscompensatie opgaven of groene investeringen. Staatsbosbeheer onderzoekt momenteel de mogelijkheden voor dit type financiering van de bosaanplant.

Waarborging continuïteit van het project

Op het moment waarop de inrichting start, zijn alle betreffende percelen in eigendom van Staatsbosbeheer. Dat is de eerste waarborg van de gewenste continuïteit van het project. Bij de aanvraag van de omgevingsvergunning zal aan de gemeente verzocht worden bij de eerstvolgende herziening van het bestemmingsplan buitengebied de betreffende percelen de bestemming 'natuur' te geven. Op deze manier wordt het project planologisch gewaarborgd. Uit de uitgevoerde vogeffectstudie (Altenburg & Wymenga rapport 2417, december 2017), blijkt dat er geen potentiële conflicten zijn met het Luchthavenbesluit van Lelystad Airport. Het gewenste beheer wordt door Staatsbosbeheer vastgelegd en gewaarborgd in het beheersysteem CMSI. Op deze manier is voor de beheerder helder welke doelen en maatregelen relevant zijn, kan gericht worden gemonitord en kan naar de provincie verantwoording worden afgelegd.

Kostenraming inrichting

Op basis van de beoogde maatregelen is een toetsing uitgevoerd of de beschikbare budgetten toereikend zijn om de gewenste maatregelen uit te voeren.

In deze kostenraming spelen ook inkomsten een rol, die door bos- en natuurcompensatie gegenereerd worden.

De indicatieve kostenraming komt uit op een totaal van 2.426.004 euro.

De businesscase met betrekking tot kosten en vergoedingen, wat betreft grondverwerving, inrichting en beheer is opgenomen als bijlage 4. Dit betreft een vertrouwelijke losse bijlage.

Verevening tussen de drie deelprojecten voor de hectare-som

In principe werken we voor het gehele gebied met één begroting. Dit maakt het mogelijk om flexibel met voortschrijdend inzicht om te gaan. Een voorbeeld daarvan, is het betrekken van de kavel van het voormalig zanddepot, zoals beschreven onder de kop 'Nadere uitwerking compensatielocaties kiekendieffoerageergebied'. Ook kunnen tegenvallers in het ene gebied opgevangen worden met meevallers uit het andere gebied. Als eindresultaat geldt namelijk doelmatig ingerichte nieuwe natuur.

Inzet van surplus

Uit de businesscase blijkt dat uit de voorlopige kostenraming een surplus van 261.763 tot 739.337 euro voort komt. Omdat er sprake is van kansen, maar ook van onzekerheden, is het noodzakelijk dat dit bedrag voor het project beschikbaar blijft.

Door cofinanciering kan sprake zijn van een surplus. Indien dit het geval is, wil SBB met de inzet van dit surplus, kansen verzilveren voor de sociaal-maatschappelijke invulling van de opstallen op Ibisweg Noord. Op deze manier kan vanuit deze locatie een bijdrage geleverd worden aan het beheer van de randzone Oostvaardersplassen. Hierbij wordt gedacht aan dagactiviteiten voor mensen met afstand tot de arbeidsmarkt.

Stappen in voorbereiding: vergunningen en onderzoek

Voor een aantal inrichtingsonderdelen is vooronderzoek vereist op het vlak van ecologie, hydrologie en archeologie. Daarnaast dient voor verschillende zaken een vergunningstraject te worden doorlopen.

Onderstaande onderdelen komen hierbij in ieder geval aan de orde:

- Archeologische verkenning/onderzoek op de beoogde locaties voor plassen, poelen en ander graafwerk in het Trekweg gebied, zanddepot.
- Ecologisch onderzoek naar beschermde natuurwaarden op locatie zanddepot.
- Natuurtoets (soortbescherming) en voortoets (gebiedenbescherming) van effecten van de boven benoemde uitbreidingsmogelijkheden van recreatie en inrichtingsmaatregelen op bestaande natuur en op kiekendieven (zodanig worden mitigerende maatregelen opgenomen in het beheerplan).
- Bepaling van omvang boscompensatie opgave in geval van inzet zanddepot als kiekendieffoerageergebied.
- Verkennend (water)bodemonderzoek om tijdens planuitwerking te weten welke kwaliteit, hoeveelheid grond, puin, teerhoudend asfalt en slib vrijkomt en wat de toepasbaarheid is van het vrijkomende materiaal.
- Vanwege plassen en poelen, het begrazingsgebied en ruigteveld, dient de peilinstelling onderzocht en bepaald te worden.
- Aanvragen omgevingsvergunning, waterwet en ontgrondingen, inclusief Aanmeldnotitie MER beoordeling.

Op basis van een vergunningenscan, die in het voorjaar van 2018 wordt opgesteld, wordt bepaald of ook andere vergunningen (en onderzoeken) nodig zijn.

Uitvoeringsplanning

Op 5 februari 2018 is het geselecteerde ingenieursbureau gestart met het opstellen van een DO en een bestek. De planning van het bureau is er op gericht dat in het najaar 2018 de realisatie kan starten. De afronding van de realisatie wordt in de loop van 2019 verwacht. De beheerfase zal starten, zodra de realisatieovereenkomst is ondertekend. Diverse percelen zijn al ingezaaid vanwege het gewenste strokenbeheer.

Een overzicht van inrichtings- en beheermaatregelen is opgenomen in bijlage 2.

Maatschappelijk draagvlak

Met diverse belanghebbenden (KNNV, Vogelwacht, HaJe, Rijkswaterstaat (landschapsplan A6), ILT (Lelystad airport) en gemeente Almere, Lelystad) wordt gedurende het ontwerpproces overleg gevoerd over de uit te voeren maatregelen.

Voor de consultatie wordt gebruik gemaakt van bestaande overlegorganen:

klankbordgroep Natura 2000 Oostvaarderplassen:

Vogelwacht Flevoland
Dierbaar Flevoland
Vogelbescherming
gemeente Lelystad
gemeente Almere
Natuur en milieufederatie Flevoland
Flevo-Landschap
Landschapsbeheer Flevoland
KNNV Lelystad
Natuurmonumenten

Projectgroepleden Natura 2000 Oostvaarderplassen

Perry Cornelissen, Susan Bonekamp, Jetze Kamerling	(SBB)
Martijn Hokken, Christiaan Petie	(waterschap Zuiderzeeland)
Henk Hazelhorst, Jacco Maissan, Marloes Kolen, Anita v.d. Pol	(Flevoland)

De opmerkingen worden, zoveel als mogelijk, in de maatregelen verwerkt. Als dit niet mogelijk is, wordt aan betrokkenen toegelicht waarom de betreffende opmerking niet verwerkt wordt in de plannen. In het voorjaar van 2017 zijn specifiek voor de opgave voor compensatie van kiekendief foerageergebied twee sessies georganiseerd waarin met provincie Flevoland en experts vanuit Altenburg & Wymenga en Staatsbosbeheer, is gekeken op welke locaties binnen het projectgebied en middels welke beheermaatregelen de opgave het best kan worden vorm gegeven. Hieruit is onder andere de toevoeging van de locatie zanddepot naar voren gekomen.

Risico's

Voor de planuitwerking en realisatie kunnen de volgende risico's worden onderscheiden:

- Beheerkosten vallen hoger uit dan de afkoopsom, die de provincie voor beheer verstrekt heeft.
- Aanleg van kiekendieffoerageergebieden in Hollandse Hout conflicteren in de beheersfase toch nog met luchtvaartbelangen van Lelystad Airport.
- Aanleg van bos op de kavels van Hollandse Hout conflicteert met het functioneren van de 15 ha, die voor gemeente Lelystad gereserveerd is als optimaal kiekendieffoerageergebied.
- Archeologische en aardkundige waarden
- Bestaande natuurwaarden op het zanddepot gaan verloren, waardoor maatschappelijke weerstand optreedt, vertraging, compensatieplicht.
- De effectiviteit van de inrichting van optimale kiekendieffoerageergebieden valt tegen.
- Planologische risico's
- Vertraging als gevolg van bezwarenprocedures.

Met behulp van de volgende maatregelen kunnen deze risico's worden beheerst:

Ad a. Door het gebied en de voorzieningen zo onderhoudsvriendelijk en robuust mogelijk aan te leggen. Biomassa zo slim mogelijk vermarkten. Uit de beheerkostenberekening blijkt, dat na de eerste 10 jaar een overschot te verwachten is uit de bijdrage in de beheerkosten, zoals overeengekomen in de intentieovereenkomst. Het restant van de beheerkostenvergoeding kan ingezet worden voor jaar 10 t/m 30 of verevend worden met het tekort vanwege de geraamde inrichtingskosten.

Ad b. Op de kavels van Hollandse Hout bos aanleggen.

Ad c. SBB is bereid de compensatieplicht van Lelystad elders over te nemen. Dat is ook mogelijk omdat er 20 ha als reserve beschikbaar is. Hier zal echter wel een passende financiële vergoeding tegenover moeten staan.

Ad d. Archeologisch onderzoek conform regelgeving uitvoeren en graafwerk zo ondiep mogelijk houden, of uitvoeren op plekken met een lage archeologische verwachtingswaarde.

Ad e. Uitvoeren natuurwaardenonderzoek. Bijzondere en beschermde natuurwaarden in stand houden. In de begroting en planvorming rekening houden met boscompensatie.

Ad f. De terugvalopties bij tegenvallende resultaten bestaan uit het inzetten van de extra 20 ha, die beschikbaar zijn door inrichting van het zanddepot. Een andere mogelijkheid is het begraasde kruiden- en faunarijke grasland langs de Trekweg om te zetten naar strokenteelt. In dat geval wordt de begrazing gestopt.

Ad g. In het bestemmingsplan van de gemeente Lelystad zijn de gronden bestemd met de aanduiding groen. Binnen deze bestemming kunnen onder meer beplantingen en recreatieve voorzieningen worden aangelegd. Voor de uitvoering van de maatregelen is deels een omgevingsvergunning nodig.

De voorziene inrichtingsmaatregelen zijn niet in strijd met het bestemmingsplan. Wel zal er een verzoek worden gericht aan ILT, onder overlegging van een rapportage van Altenburg en Wymenga, of het beoogde gebruik niet in strijd is met de Luchthavenbesluit van Lelystad airport. De verwachting is, dat er een verklaring van geen bezwaar afgegeven zal worden.

Ad h. Tijdige consultatie van belangengroepen en gemotiveerd terugkoppelen wat we met de inspraak hebben gedaan. Flexibele planning maken. Zodra door bezwaren het kritische pad dreigt te naderen, wordt overleg gezocht met PNN van de provincie Flevoland. Er is sowieso regelmatig overleg met PNN.

Bijlage 1 - Ligging en huidige situatie zanddepot

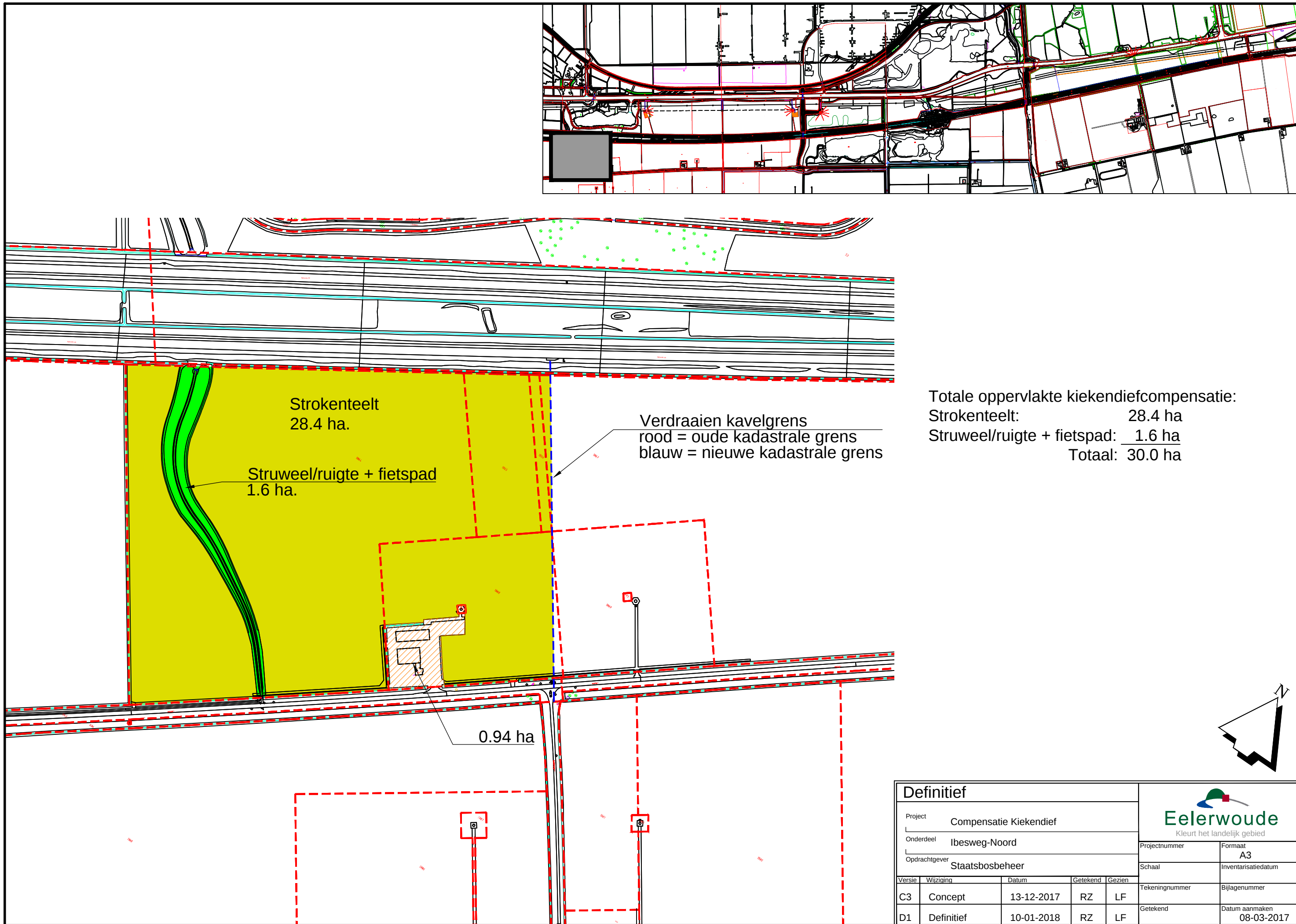
De locatie zanddepot wordt grofweg begrensd door de Lage Vaart, Lage dwarsvaart, A6 en Praamweg. Het gebied dat betrokken zou worden in de herinrichting is iets kleiner begrensd, zoals aangegeven op de onderstaande kaart. Het terrein binnen deze begrenzing bestaat in de huidige situatie uit een grasland binnen het tracé van de Trekweg en de Praamweg, een strook onder de hoogspanning met gras/kruiden, enkele percelen met opgaande beplanting en spontaan opgeslagen ruigte en struweel van vlier en wilg op het feitelijke zanddepot.

Bijlage 2 – Overzicht van inrichtings- en beheermaatregelen in de periode 2017 – 2021

Compensatie overzicht Kiekendief									
	2017	Inrichtingsmaatregel	2018	2019	2020	2021			
Hoekman	54	geen							
De Bruijker	51	geen	51						
Ibisweg-Noord strokenteelt	30	geen	30	30	30	30			
Trekweg									
Noord strokenteelt / begrazing	55	recreatie, zaaien,	55	55	55	55			
verdeling strokenteelt / begrazing 1/3 - 2/3		vangkralen, ontsluiting,							
Zuid strokenteelt / begrazing	53	recreatie, zaaien,	53	53	53	53			
verdeling strokenteelt / begrazing 1/3 - 2/3		vangkralen, ontsluiting							
Zanddepot									
Strokenteelt		recreatie, zaaien, 1 stuw	15,5	15,5	15,5	15,5			
Nu zanddepot, straks bomenrand met		rooien, graven, zaaien	20	20	20	20	reservelocatie, beschikbaar bij ruimtetekort en voor aanleg poelen		
ruigteveld									
Totaal compensatie	243 ha		225 ha	174 ha	174 ha	174 ha			
Taakstelling 153,5 ha									
Restant oppervlakte	89,5		71	20	20	20	Vanaf 2019 is dit de beschikbare oppervlakte voor aanleg poelen, natte natuur		
Daarnaast extra beschikbaar op de kavels Hollandse Hout									
		recreatie, bosaanplant	59	59	59		De eerste twee jaar na aanplant is bos nog geschikt als kiekendieffoerageergebied		
		inzaaien	15	15	15	15			
Ruigtestrook onder hoogspanningsleiding									
	0 ha		74 ha	74 ha	74 ha	15 ha			

Bijlage 3 - Inrichtingskaarten per kavel

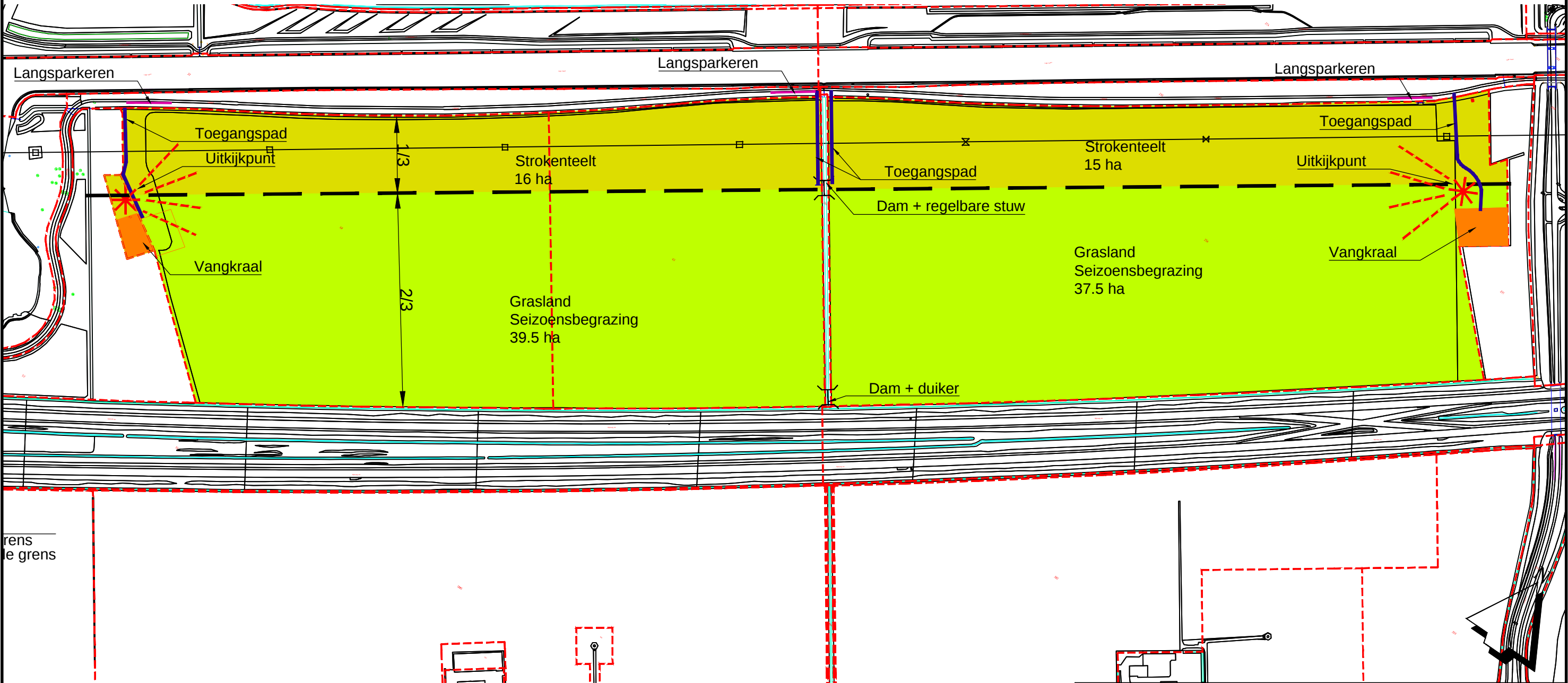

Totale oppervlakte kiekendiefcompensatie:
Strokenteelt: 28.4 ha
Struweel/ruigte + fietspad: 1.6 ha
Totaal: 30.0 ha

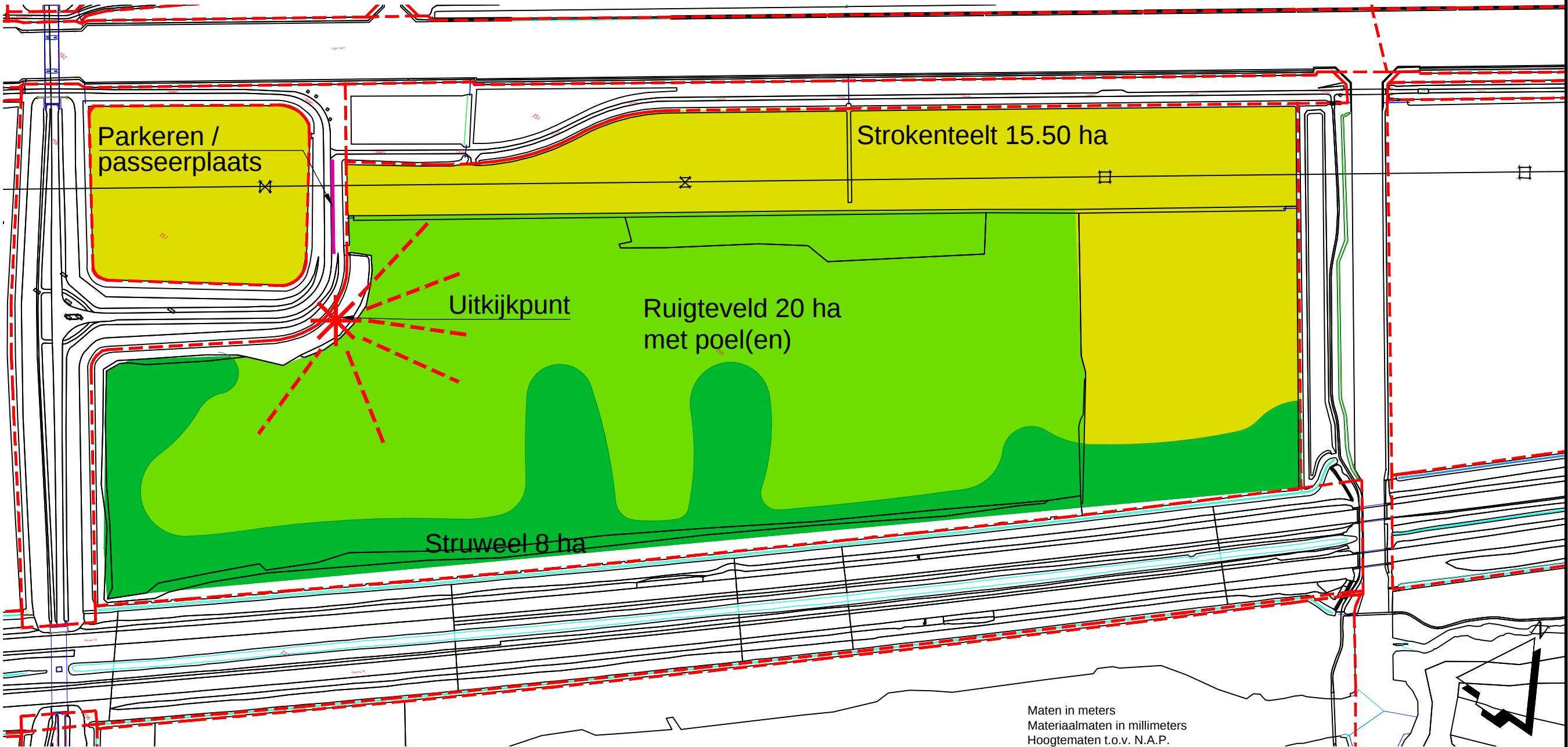
Definitief					 Kleurt het landelijk gebied	
Project		Compensatie Kiekendief			Projectnummer	Formaat
Onderdeel		Ibesweg-Noord			A3	
Opdrachtgever		Staatsbosbeheer			Schaal	Inventarisatiedatum
Versie	Wijziging	Datum	Getekend	Gezien	Tekeningnummer	Bijlagenummer
C3	Concept	13-12-2017	RZ	LF	Getekend	Datum aanmaken
D1	Definitief	10-01-2018	RZ	LF	08-03-2017	

Totale oppervlakte kiekendiefcompensatie:
Trekweg Noord
Strokenteelt 15 ha
Grasland / seizoensbegrazing 37.5 ha
Trekweg Zuid
Strokenteelt 16 ha
Grasland / seizoensbegrazing 39.5 ha
Subtotaal:108 ha

Aftrek t.b.v. vangkralen 1 ha
Totaal: 107 ha

Definitief					 Kleurt het landelijk gebied	
Project		Compensatie Kiekendief			Projectnummer	Formaat
Onderdeel		Trekweg			Schaal	Inventarisatiedatum
Opdrachtgever		Staatsbosbeheer			Tekeningnummer	Bijlagenummer
Versie	Wijziging	Datum	Getekend	Gezien	Datum aanmaken	
C3	Concept	13-12-2017	RZ	LF	13-12-2017	
D1	Definitief	10-01-2018	RZ	LF		

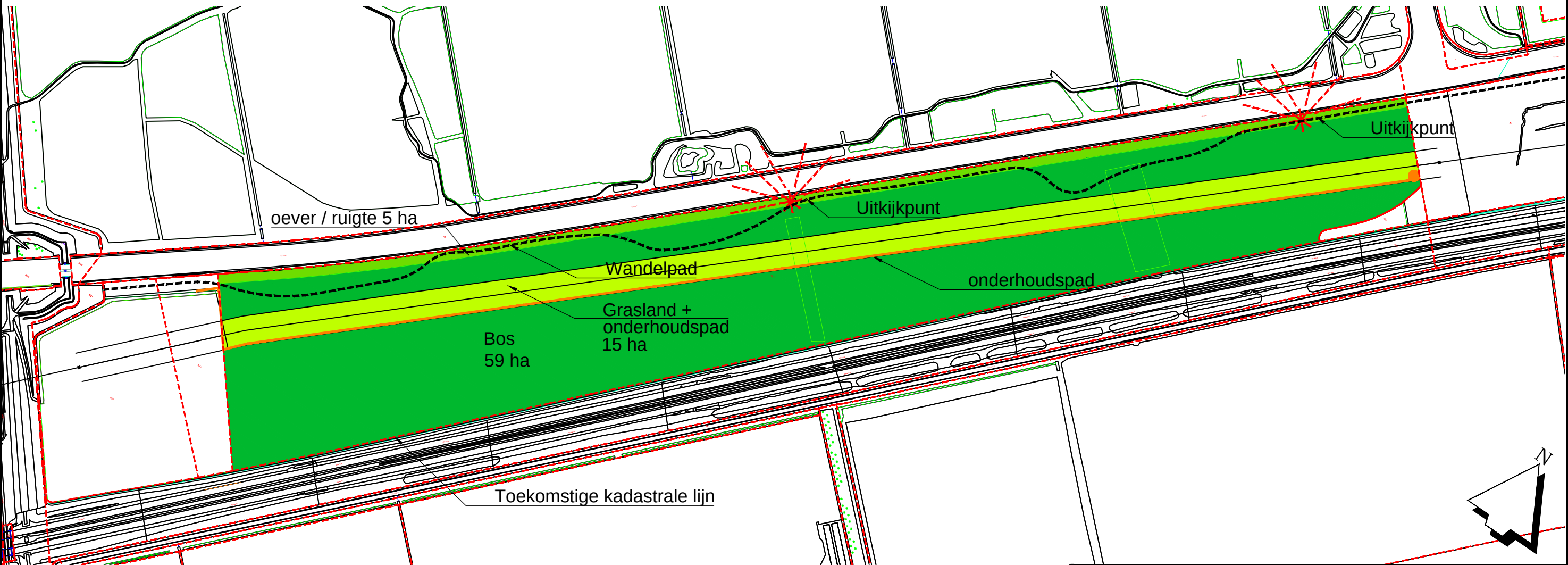
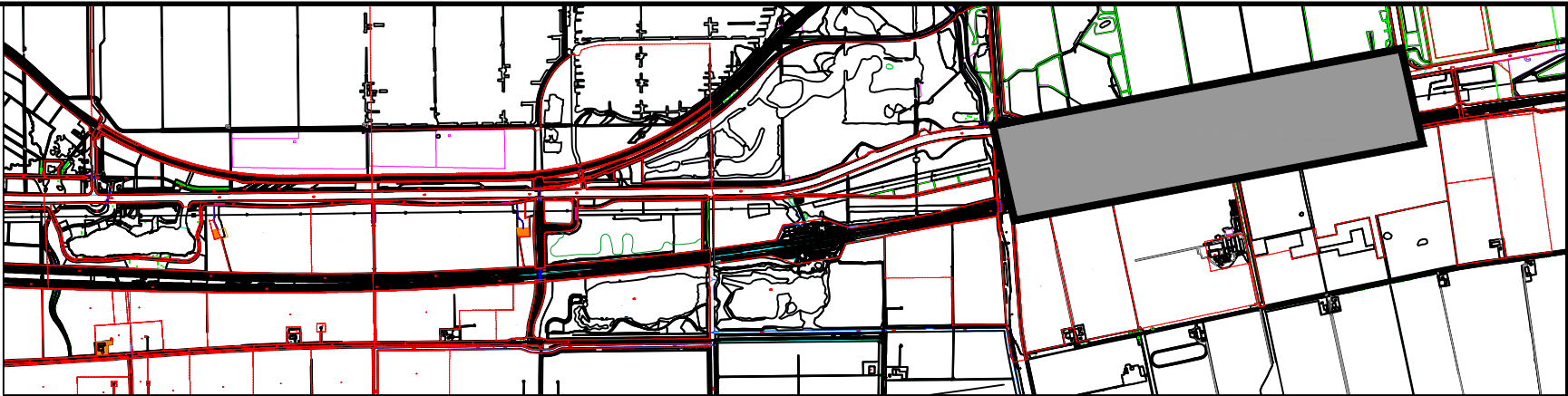
Maten in meters
Materiaalmaten in millimeters
Hoogtematen t.o.v. N.A.P.

Definitief					 Kleurt het landelijk gebied	
Project		Compensatie Kiekendief			Projectnummer	Formaat
Onderdeel		Depot			Schaal	Inventarisatiedatum
Opdrachtgever		Staatsbosbeheer			Tekeningnummer	Bijlagenummer
Versie	Wijziging	Datum	Getekend	Gezien	Datum aanmaken	
C3	Concept	13-12-2017	RZ	LF	13-12-2017	
D1	Definitief	10-01-2018	RZ	LF		

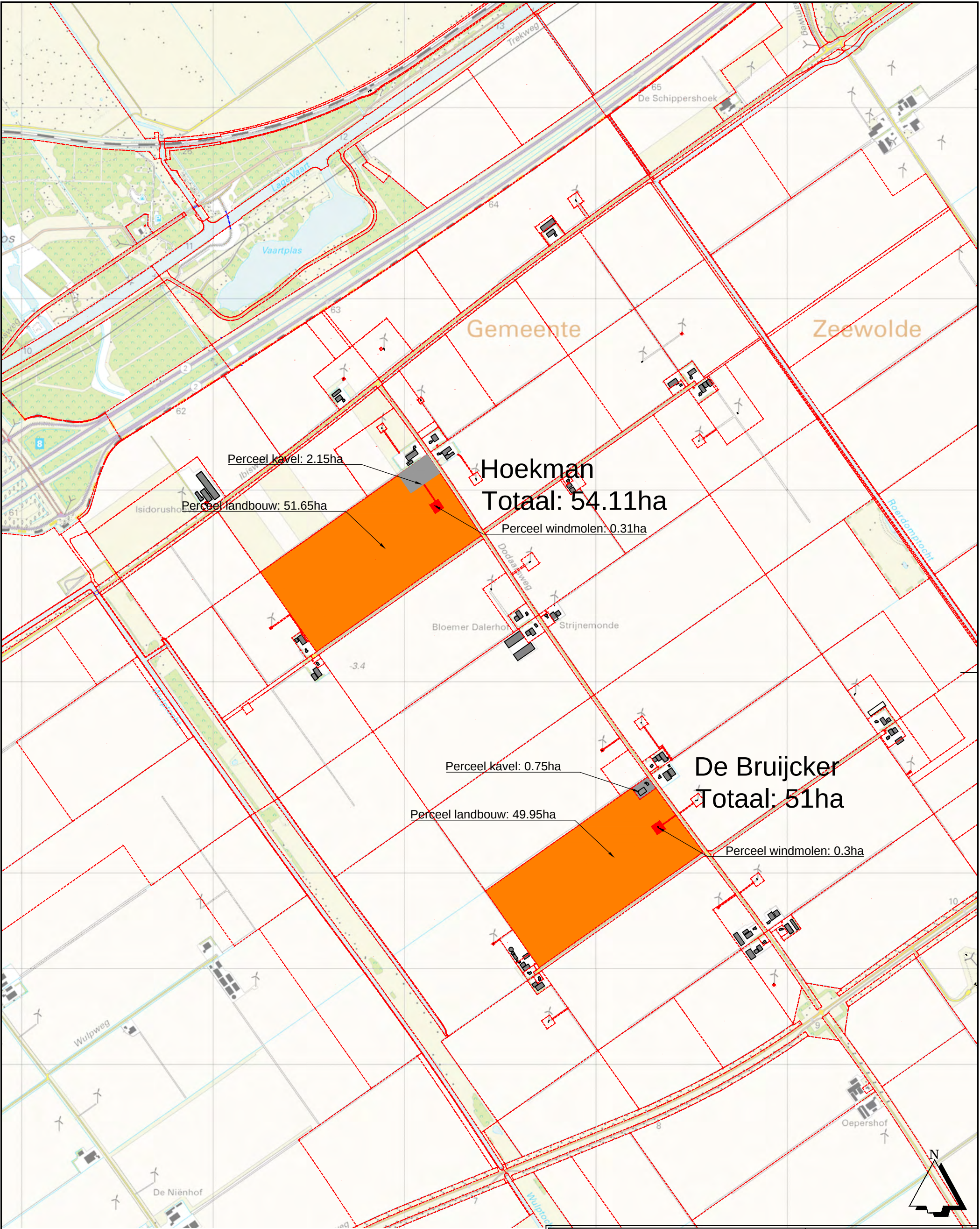
Totale oppervlakte:

Oever / ruigte: 5 ha
Grasland + onderhoudspad: 15 ha
Bos: 59 ha +
79 ha

Totaal: 79 ha

Definitief					 Kleurt het landelijk gebied	
Project		Compensatie Kiekendief			Projectnummer	Formaat
Onderdeel		Hollandse Hout			7316	A3
Opdrachtgever		Staatsbosbeheer			Schaal	Inventarisatiedatum
Versie		Wijziging	Datum	Getekend	Gezien	Tekeningnummer
D1		Definitief	10-01-2018	RZ	LF	03
D2		Definitief	08-03-2018	RZ	LF	RZ
					Getekend	Datum aanmaken
					RZ	08-03-2017

Vervallen Kiekendief compensatie

Definitief					 Kleurt het landelijk gebied	
Project		Compensatie Kiekendief			Projectnummer	Formaat
Onderdeel		Opheffen compensatie			Schaal	Inventarisatiedatum
Opdrachtgever		Staatsbosbeheer			Tekeningnummer	Bijlagenummer
Versie	Wijziging	Datum	Getekend	Gezien	Getekend	
D1	Definitief	13-12-2017	RZ	LF	Datum aanmaken	
D2	Definitief	10-01-2018	RZ	LF	08-03-2017	

REALISATIEOVEREENKOMST NIEUWE NATUUR
Project "Oostvaardersplassengebied"

Ondergetekenden:

1. De publiekrechtelijke rechtspersoon Staatsbosbeheer, gevestigd te Smallepad 5, postcode 3811 MG Amersfoort, ter zake deze Overeenkomst rechtsgeldig vertegenwoordigd door Hoofd Staatsbosbeheer Flevoland dhr. N. W. de Snoo, hierna te noemen '**Staatsbosbeheer**';

en
2. De publiekrechtelijke rechtspersoon de Provincie Flevoland, gevestigd en kantoorhoudende aan de Visarenddreef 1 te Lelystad, Postbus 55, 8200 AB te Lelystad, vertegenwoordigd door de heer J.N.J. Appelman in zijn hoedanigheid als Gedeputeerde, hierbij handelend, ter uitvoering van het besluit van de Commissaris van de Koning van 24 april 2018, kenmerk 2229932, hierna te noemen: "**Provincie**";

Staatsbosbeheer en de Provincie hierna samen te noemen: "**Partijen**" of ieder afzonderlijk "**Partij**".

in aanmerking nemende dat:

- a. De Provincie met het "Programma Nieuwe Natuur" op 17 oktober 2013 een uitvraag heeft georganiseerd waar een ieder voorstellen op kon indienen om Nieuwe Natuur te ontwikkelen;
- b. Provinciale Staten op 17 december 2014 bij besluit 1661723 (hierna te noemen: 'het Besluit') hebben besloten om het Programma Nieuwe Natuur te doen ontwikkelen;
- c. Staatsbosbeheer het Projectvoorstel genaamd "Oostvaardersplassengebied" heeft ingediend (hierna te noemen: 'het Projectvoorstel');
- d. Het Projectvoorstel Oostvaardersplassengebied gehonoreerd is bij het Besluit en als gevolg daarvan een financiële bijdrage voor een gedeelte van dit project is toegewezen. Door middel van deze Overeenkomst kunnen de toegewezen middelen door Gedeputeerde Staten beschikbaar worden gesteld;
- e. Het Project bestaat uit drie deelprojecten, namelijk Trekweg, Ibisweg Noord en Hollandse Hout;
- f. Het project bestaat in totaal uit 118,5 ha Nieuwe Natuur, waaronder 115 ha compensatie en 3,0 ha mitigatie in het kader van de A6 van optimaal Kiekendiefferageergebied en de hierbij behorende natuur.
- g. Mitigatie betreft het Hollandse Hout (3,0 ha), welke gerealiseerd wordt met een aanvullende provinciale financiering buiten het programmakapitaal Nieuwe Natuur om ter grootte van de verwervings-, inrichtings- en beheerkosten, maar welke wel wordt ingezet binnen dit project;
- h. Het Projectvoorstel is uitgewerkt in een Planuitwerking en een Businesscase welke positief zijn beoordeeld door de Provincie en daarmee passen binnen het Besluit en het vigerend beleid;

- i. Partijen op 27 september 2016 een Intentieovereenkomst voor Oostvaardersplassen (de drie deelprojecten), bij de Provincie intern bekend onder nummer 1926610 hebben gesloten, welke vervolgens is verlengd op 21-11-2017;
- j. Staatsbosbeheer de wens heeft geuit om doormiddel van dit project tevens een groter aaneengesloten gebied voor kiekendiefferageergebied te realiseren en daarbij mogelijk bestaand bos wil inzetten voor kiekendiefferageergebied en hierdoor mogelijk bos elders dient te compenseren.
- k. Staatsbosbeheer en de provincie, afdeling Ruimte & Economie in overleg zijn over de wijze waarop kiekendiefferageergebied de op lange termijn voldoende geborgd kan worden en welke instrumenten ingezet kunnen worden, danwel welke instrumenten eventueel geactualiseerd dienen te worden.
- l. De werkzaamheden die voor Staatsbosbeheer voortvloeien uit de verplichtingen op grond van onderhavige realisatieovereenkomst zijn aangewezen als 'Diensten van Algemeen Economisch Belang' (DAEB).
- m. Voor de ingerichte EHS/NNN-compensatiegebieden geldt dat deze gebieden na 10 jaar beheer weer onder de SNL of een soortgelijk stelsel van financiering gebracht worden. Het beheer van het overige deel wordt na 10 jaar door Staatsbosbeheer betaald.
- n. Eind april 2018 het advies van de Externe begeleidingscommissie beheer Oostvaardersplassen (Commissie Van Geel) verwacht wordt en dat dit advies aanleiding kan zijn om de Planuitwerking, na overleg tussen partijen, te wijzigen.

Verklaren te zijn overeengekomen als volgt:

Artikel 1: Definities

In deze Overeenkomst wordt verstaan onder:

Besluit: het Statenbesluit van 17 december 2014 met nummer 1661723, waarbij 22 Projectvoorstellen voor het ontwikkelen van Nieuwe Natuur zijn toegewezen.

Businesscase: Het overzicht van het totaal van kosten en opbrengsten van het Project. De Businesscase wordt getoetst op prestatie en geld door de Provincie.

Inrichting: de eindinrichting per deelgebied zoals omschreven in de planuitwerking inclusief het eventuele bijpassende beheer om te komen tot de eindinrichting.

Kiekendiefferageergebied: in te richten natuur, welke valt onder de volgende beheertypen:

- N12-02 – Kruiden- en faunairijk grasland
- N12.05 – Kruiden- en faunairijke akker (strokenteelt)
- N12.06 – Ruigteveld
- N04-02 – Zoete Plas

waarbij in het beheer rekening wordt gehouden met de kiekendieffunctie, zodat het gebied functioneert als kiekendiefferageergebied zoals opgenomen in de Planuitwerking.

Oplevering: het moment dat de inrichtingswerkzaamheden zijn afgerond en het procesverbaal van de oplevering door beide partijen ondertekend is.

Overeenkomst: Onderhavige Realisatieovereenkomst tussen de Provincie en Staatsbosbeheer.

Plangebied: De in de bijlage II opgenomen tekening met omlijning aangegeven gebied.

Planuitwerking: Het geheel van documenten die samen tot doel hebben om een gedragen haalbaar plan te maken, met een sluitende Businesscase. De Planuitwerking bestaat uit een planning, een ontwerp en een Businesscase. De onderdelen van de Planuitwerking voor het Project zijn in de Intentieovereenkomst vastgesteld.

Project: Het door Provinciale Staten grotendeels gehonoreerde Projectvoorstel, inclusief de Planuitwerking.

Projectvoorstel: het door Staatsbosbeheer ingediende voorstel welke bij Besluit van 17 december 2014 grotendeels is gehonoreerd.

Provincie: de Provincie Flevoland.

Provinciale Staten: de Provinciale Staten van de Provincie Flevoland.

Intentieovereenkomst: De op 27 september 2016 gesloten en op 21 november 2017 verlengde overeenkomst als nader aangeduid onder de letter i bij de in aanmerking te nemen punten.

Realisatieovereenkomst: Onderhavige overeenkomst.

Artikel 2: Doel

Het doel van de Overeenkomst is het vastleggen van de afspraken tussen Partijen aangaande:

1. de Planuitwerking en realisatie voor het Project Oostvaardersplassengebied binnen de in het Besluit meegegeven kaders.
2. de ruimtelijke, civieltechnische, programmatische en financiële aspecten van het Project.
3. de rol- en taakverdeling en planning.

Artikel 3: Uitgangspunten

1. Bij de uitvoering van deze Overeenkomst gelden, naast de wettelijke kaders en het thans geldend beleid, als uitgangspunten de inhoud van de volgende documenten:
 - a. Het Projectvoorstel (kenmerk 1644764)
 - b. Het Besluit (kenmerk 1661723)
 - c. Planuitwerking Project (bijlage II) (kenmerk 2207240)
2. Staatsbosbeheer is verantwoordelijke voor de uitvoering van het Project en ook (financieel) aanspreekpunt voor de Provincie.

Artikel 4: Opgave

1. Staatsbosbeheer zal actief, doelgericht, voor eigen risico en onder voorwaarden en bepalingen van deze Overeenkomst de realisatie van het Project, zijnde 118,5 ha Nieuwe Natuur, bestaande uit onder andere 115 hectare compensatie en 3 hectare mitigatie van Kiekendieffoerageergebied, uitvoeren op basis van de Planuitwerking en de bijbehorende Businesscase en verplicht zich om door de Provincie beschikbaar gestelde bijdrage in te zetten.

2. Staatsbosbeheer start binnen 10 jaar na ondertekening van deze overeenkomst, een ruimtelijke procedure (omgevingsvergunning en/of bestemmingsplan) bij bevoegd gezag, met het verzoek tot het wijzigen van de bestemming/gebruik van het Plangebied naar de bestemming/gebruik 'Natuur', waarbij extensief agrarisch medegebruik alleen is toegestaan voor zover de instandhouding en ontwikkeling van landschaps- en natuurwaarden niet onevenredig worden aangetast en passen binnen de doelstellingen van het kiekendiefferagegebied.
3. Staatsbosbeheer draagt zorg voor het slopen van de opstallen in deelgebied Ibisweg-Noord, tenzij de Staatsbosbeheer de opstallen duurzaam kan exploiteren en de opbrengsten terugvloeien naar het Project zoals opgenomen in de Planuitwerking.
4. Staatsbosbeheer draagt er zorg voor dat de opbrengsten van de toekomstige windmolens binnen het Plangebied toekomen aan het beheer van het Project zoals opgenomen in de Planuitwerking.
5. Staatsbosbeheer draagt zorg voor de tijdige aanvraag van alle voor het Project benodigde vergunningen, ontheffingen en toestemmingen op basis van de in de Planuitwerking aangegeven inventarisatie.
6. Alle kosten die voortvloeien uit de afspraken die in deze Overeenkomst zijn gemaakt met betrekking tot de realisatie van het Project zijn voor rekening van Staatsbosbeheer, tenzij anders is overeengekomen. Cofinanciering door derden is daarbij niet uitgesloten.
7. Het bepaalde onder lid 1 wordt als, een nader door Partijen af te stemmen, kettingbeding opgenomen in een notariële akte en ingeschreven in de desbetreffende (openbare) registers, zodanig dat de bedoelde verplichting overgaat op degenen die het goed onder bijzondere titel zullen verkrijgen, waaronder ook valt toedeling, alsmede vestiging van de beperkte rechten van vruchtgebruik, van gebruik en van erfpacht of van opstal. De kosten van de akte en de inschrijving zijn voor rekening van Staatsbosbeheer.
8. Op het Project is het aanbestedingsbeleid van Staatsbosbeheer van toepassing.

Artikel 5: Middelen

1. Alle kosten die samenhangen met de realisatie van de Planuitwerking zijn voor rekening van de Staatsbosbeheer. Het staat Staatsbosbeheer vrij om andere financieringsbronnen aan te boren.
2. Door de Provincie worden de gronden en/of middelen zoals beschreven in bijlage I aan de Staatsbosbeheer beschikbaar gesteld voor de realisatie van de in artikel 4 genoemde Opgave. De in bijlage I genoemde maximale geldelijke middelen worden niet geïndexeerd.
3. De in deze Realisatieovereenkomst beschikbaar te stellen bedragen zijn eenmalige vaste bedragen. Indien de Staatsbosbeheer de bedragen inzet voor BTW - plichtige goederen of diensten, maakt deze BTW onderdeel uit van de bedragen en wordt deze niet daarbovenop vergoed of verrekend.

Artikel 6: Provincie

1. De Provincie zal zich met inachtneming van haar publiekrechtelijke verantwoordelijkheid inspannen en binnen de kaders van deze Overeenkomst ondersteuning bieden bij de realisatie van de Planuitwerking bestaande uit het beschikbaar stellen van de in artikel 5 genoemde Middelen.
2. De Provincie zal zich inspannen om binnen haar publiekrechtelijke bevoegdheid te bevorderen dat in verband met de benodigde planologische- en vergunningprocedures tijdig en met voortgang positief geadviseerd wordt.

Artikel 7: Publieke taak

De in deze Overeenkomst vastgelegde taken en verantwoordelijkheden voor de Provincie en Staatsbosbeheer hebben geen invloed op de publiekrechtelijke taken en bevoegdheden van de Provincie.

Artikel 8: Instandhouding en beheer inclusief borging van (kwaliteit van) de natuur

1. Staatsbosbeheer verplicht zich na Oplevering om het Plangebied gedurende een periode van 20 jaar te beheren en als natuur in stand te houden. Bij oplevering per deelgebied, start het beheer en instandhouding per deelgebied.
2. Voor het beheer van het Plangebied wordt op basis van een inschatting van de gesaldeerde beheerlasten voor de eerste tien kalenderjaren een bedrag toegekend conform het bepaalde in artikel 5, lid 2. Beheer van reeds bestaande en/of te verplaatsten natuur maakt geen onderdeel uitmaakt van het hierboven bedoelde beheer.
3. Staatsbosbeheer verplicht zich om het beheer voor de komende twintig (20) jaar uit te voeren conform de in de Planuitwerking opgenomen beheertypen, normering en monitoring.
4. Het is Staatsbosbeheer niet toegestaan om binnen twintig (20) jaar na oplevering een wijziging van de bestemming van het Plangebied aan te vragen voor zover deze strijdig is met de afspraken in deze Overeenkomst en/of na Oplevering de overeengekomen Inrichting, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de Provincie, te wijzigen. De Provincie kan voorwaarden verbinden aan de hiervoor bedoelde toestemming.
5. Het bepaalde onder lid 1 wordt als, een nader door Partijen af te stemmen, kettingbeding, voor een periode van twintig (20) jaar, opgenomen in een notariële akte en ingeschreven in de desbetreffende (openbare) registers, zodanig dat de bedoelde verplichtingen overgaan op degenen die het goed onder bijzondere titel zullen verkrijgen, waaronder ook valt toedeling, alsmede vestiging van de beperkte rechten van vruchtgebruik, van gebruik en van erfpacht of van opstal. De kosten van de akte en de inschrijving zijn voor rekening van Staatsbosbeheer.

Artikel 9: Openstelling voor publiek

1. In het beheerplan hebben initiatiefnemers aangegeven op welke wijze de gerealiseerde Nieuwe Natuur toegankelijk en beleefbaar is.
2. De verplichting van Staatsbosbeheer als bedoeld in lid 1 geldt als kwalitatieve verplichting als bedoeld in artikel 6:252 BW en is bedoeld om over te gaan op degenen die de betreffende gronden onder bijzondere titel zullen verkrijgen en is bedoeld om mede te binden diegenen die van Staatsbosbeheer een recht tot gebruik van de betreffende gronden zullen verkrijgen.

Artikel 10: Oplevering

1. Oplevering van het Project (waaronder tevens verstaan wordt een mogelijke oplevering per deelgebied) vindt voor zover mogelijk plaats vóór 31 december 2022.
2. Ten behoeve van de Oplevering zal door Staatsbosbeheer een proces-verbaal van Oplevering worden gemaakt, welke door Partijen dient te worden ondertekend.
3. Na Oplevering van het gehele Project wordt door Staatsbosbeheer binnen drie maanden aan GS verantwoording afgelegd over de bestedingen uit hoofde van de

beschikbaar gestelde bijdrage in de inrichtingskosten, middels de levering van een eindrapportage inclusief accountantsverklaring. De eindrapportage wordt uiterlijk op 31 maart 2023 door Staatsbosbeheer aangeleverd. Op basis van het proces-verbaal en de eindrapportage zal de Provincie over de finale kwijting en afronding van het Project besluiten.

4. In de lid 3 genoemde eindrapportage dient duidelijk te zijn op welke wijze de toegewezen middelen, voor grondverwerving, inrichting en beheer, verantwoord zijn besteed aan het realiseren van de dienst (Project).

Artikel 11: Communicatie

1. Staatsbosbeheer zal zich naar redelijkheid na ondertekening van deze Overeenkomst tot en met de oplevering inspannen voor een zorgvuldige communicatie met de omgeving en naar redelijkheid alles in het werk stellen om een zo groot mogelijk maatschappelijk draagvlak te verkrijgen.
2. Partijen realiseren zich dat het Programma Nieuwe Natuur de verwezenlijking van het Project mogelijk maakt. Om ervoor te zorgen dat de relatie tussen het Programma Nieuwe Natuur en het Project zichtbaar blijft zullen partijen:
 - in externe communicatie-uitingen in relatie tot het Project in de ontwikkelfase van het Oostvaardersplassengebied de relatie met het Programma Nieuwe Natuur leggen door het gebruik van een door de Provincie beschikbaar gesteld programmalogo en het daaraan gekoppelde programmacredo.
 - elkaar informeren en afstemming zoeken over de planning en inhoud van de externe communicatie-uitingen.
3. Staatsbosbeheer legt tenminste twee maal per jaar schriftelijk verantwoording af aan de Provincie over de gemaakte kosten en de daarvoor geleverde prestaties tot en met het moment dat het beheer start.

Artikel 12: Tussentijdse beëindiging

1. Indien de omstandigheden waaronder deze Overeenkomst is gesloten zodanige wijzigingen ondergaan dat van Partijen of één der Partijen in redelijkheid niet meer gevergd kan worden dat deze de Overeenkomst geheel of gedeeltelijk nakomt of deze de Overeenkomst niet meer kan nakomen, zullen Partijen in overleg treden om te bekijken op welke wijze de Overeenkomst kan worden voortgezet, dan wel op welke wijze de financiële afwikkeling tussen Partijen zal geschieden en hoe de concrete realisatie van het Project verder zal dienen te worden afgewikkeld.
2. Indien Partijen niet tot overeenstemming komen, is de geschillenregeling zoals bedoeld in artikel 16 van de Overeenkomst van toepassing.

Artikel 13: Niet nakoming

1. Indien één van de Partijen in de nakoming van één of meer verplichtingen voortvloeiend uit deze Overeenkomst toerekenbaar tekort schiet en de wederpartij haar in gebreke stelt, zal de ingebrekestelling via aangetekende brief dan wel deurwaardersexploot geschieden en zal de wederpartij haar daarbij aanzeggen om binnen een in redelijkheid te stellen termijn alsnog haar verplichtingen na te komen.
2. Indien Partijen in de uitvoering van hun werkzaamheden worden belemmerd door omstandigheden die niet aan één of beide Partijen te verwijten dan wel toe te rekenen zijn, zullen Partijen binnen redelijke termijn overleggen over de consequenties voor - de nakoming van - onderhavige Overeenkomst.

3. Indien Partijen over de tussentijdse aanpassing/beëindiging niet tot overeenstemming komen is er sprake van een geschil en is artikel 16 van toepassing.

Artikel 14: Beëindiging overeenkomst

1. Indien de in het eerste lid van artikel 13 bedoelde niet nakoming ondanks de gestelde termijn voortduurt, kan dat voor de ingebreke stellende Partij reden zijn de Overeenkomst tussentijds, zonder rechtelijke tussenkomst is vereist, te beëindigen, tenzij er sprake is van een geschil in welk geval eerst de geschillenregeling van artikel 16 wordt toegepast;
2. De Provincie kan deze Overeenkomst terstond, en zonder voorafgaande ingebrekestelling of rechterlijke tussenkomst beëindigen indien Partijen surseance van betaling wordt verleend, zijn faillissement is aangevraagd, zijn crediteuren onderhands akkoord wordt aangeboden, wordt ontbonden of geliquideerd of anderszins beperkt wordt in zijn bevoegdheid rechtshandelingen te verrichten.
3. Deze Overeenkomst eindigt indien Partijen tussentijds beëindiging overeenkomen.
4. In het geval sprake is van een (tussentijdse) beëindiging als bedoeld in de leden 1, 2 of 3 van dit artikel, zullen de reeds betaalde bijdragen weer terugvloeien naar het Programma Nieuwe Natuur doch slechts voor het deel waarvoor Partijen nog geen betalingen hebben verricht of onomkeerbare verplichtingen zijn aangegaan. Partijen zullen in overleg treden om te bekijken op welke wijze de financiële afwikkeling zal geschieden en/of hoe de concrete realisatie van het Project verder zal dienen te geschieden.
5. In afwijking van het bepaalde in lid 4 houdt de Provincie zich het recht voor om in geval van (tussentijdse) beëindiging als bedoeld in lid 2 of (tussentijdse) beëindiging in verband met opzet of grove nalatigheid alle reeds verrichte betalingen terug te vorderen.
6. Deze overeenkomst eindigt van rechtswege indien Partijen aan al hun verplichtingen hebben voldaan.

Artikel 15: Aanvullingen op en wijziging van de Overeenkomst

Elke Partij kan de andere Partij schriftelijk verzoeken deze Overeenkomst geheel of gedeeltelijk te wijzigen. De wijziging behoeft de schriftelijke instemming van alle partijen. Partijen treden in overleg binnen één maand nadat een Partij de wens daartoe aan de andere Partij schriftelijk en rechtsgeldig heeft medegedeeld. De wijziging en de verklaring tot instemming, worden in afschrift als bijlage aan deze Overeenkomst gehecht.

Artikel 16: Geschillen

1. Partijen zullen bij geschillen eerst in goed onderling overleg trachten tot een oplossing te komen.
2. Alle geschillen, - daaronder begrepen die, welke slechts door één der Partijen als zodanig worden beschouwd - en die ontstaan naar aanleiding van de Overeenkomst of van de overeenkomsten, die daarvan het uitvloeisel mochten zijn, op verzoek van de meest gerede Partij worden beslecht bij de bevoegde rechtbank.

Artikel 17: Contractovername

1. Het is Staatsbosbeheer niet toegestaan zonder voorafgaande schriftelijke

Paraaf Staatsbosbeheer:

Paraaf Provincie:

toestemming van de Provincie zijn rechten en verplichtingen uit deze Overeenkomst en/of eventuele met deze overeenkomst samenhangende overeenkomsten tussen Partijen, geheel of gedeeltelijk over te dragen aan derden. De Provincie is bevoegd om aan het verlenen van toestemming voorwaarden te verbinden. De Provincie zal haar toestemming niet op onredelijke gronden weigeren.

2. Bij overtreding van het bepaalde in lid 1 van dit artikel kan deze overeenkomst met ingang van een door de Provincie te bepalen tijdstip, zonder dat enige ingebrekestelling of rechterlijke tussenkomst is vereist, door de Provincie worden ontbonden, zulks onverminderd het recht van de Provincie tot het vorderen van nakoming, al niet met schadevergoeding. Het bepaalde in artikel 16 is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 18: Inwerkingtreding

Deze Overeenkomst treedt pas in werking met ingang van de dag nadat Partijen deze ondertekend hebben.

Artikel 19: Toepasbaar recht

Op de onderhavige Overeenkomst is uitsluitend Nederlands recht van toepassing.

Artikel 20: Bijlagen

1. De bij deze Overeenkomst gevoegde en door parafen van Partijen gewaarmerkte bijlagen, die genoemd zijn in de considerans en in de artikelen van deze Overeenkomst, maken onderdeel uit van deze Overeenkomst:
 - I. Financieel overzicht project Oostvaardersplassengebied (kenmerk 2227819);
 - II. Planuitwerking (kenmerk 2207240);
2. Indien de bepalingen of aanwijzingen in de voormelde bijlagen afwijken van, dan wel in strijd zijn met hetgeen in deze Overeenkomst is bepaald, geldt het bepaalde in deze Overeenkomst.

Aldus overeengekomen en in tweevoud opgemaakt en ondertekend te Lelystad, op 9 mei 2018.

Namens Staatsbosbeheer,

Namens de Provincie,

N. de Snoo
Hoofd Staatsbosbeheer Flevoland

J.N.J. Appelman
Gedeputeerde Flevoland